

و اعلام نظر و اقدامات خود، دچار شک و تردید یا احياناً اشتباه و خطا نشوند، از اهمیت وافری برخوردار است و لذا مبتنی بر موازین و مستندات قانونی، مبادرت به استدلال و اظهار نظر می‌شود:

چنان که همه علاقمندان و دست اندرکاران بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران استحضار دارند، در مواد ۲۶ و ۲۷ قانون بخش تعاونی، به تبع اصل چهل و چهارم قانون اساسی، شرکتهای تعاونی، به دو نوع اصلی «تولیدی و توزیعی» تقسیم و تفکیک شده‌اند. اما در تبصره ۲ ماده ۸ قانون به شرح زیر است:

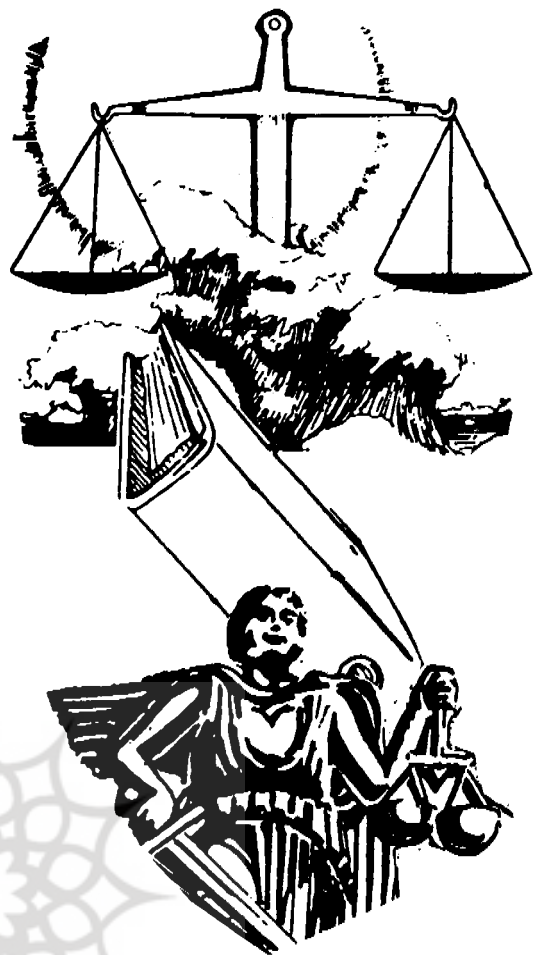
«تبصره ۲ - در تعاونی‌های چند منظوره‌ای، در صورتی که عضویت برای همه آزاد باشد، داشتن عضو غیر شاغل مجاز است. اما هیأت مدیره و مدیر عامل باید از میان اعضای شاغل انتخاب گردد.»

از تبصره قانونی مرقوم (صرف نظر از اشکالات اجرایی وارد بر آن و تعارضی که با برخی از مواد قانون دارد) صریحاً استنباط می‌شود که شرکتهای تعاونی را می‌توان با دو یا چند هدف و موضوعات متعدد تشکیل داد و تأکید مشهود و مفهوم در این تبصره بر محدودیت انتخاب اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل از میان اعضای شاغل در تعاونی‌هایی که عضویت عموم در آنها آزاد است (منظور از کاربرد واژه «شاغل» در تبصره مذکور، اشتغال در تعاونی است و نه در خارج از تعاونی که گاه مورد سؤال و محل تشکیک قرار می‌گیرد) این موضوع مبین تعاریف و الزامات زیر است:

اولاً شرکت تعاونی با فعالیتهای دو یا چند گانه می‌تواند با عضویت گروهی خاص یا عامه مردم تشکیل شود.

ثانیاً در چنین شرکتهایی که با عضویت یک گروه و نه عموم مردم، تشکیل می‌شوند همه اعضا می‌بایست در تعاونی شاغل باشند و این امر تحقق‌پذیر نیست مگر آن که هر یک از فعالیتهایی که در اساسنامه تعیین، تصویب و قید می‌شود «تولیدی» باشد و تلفیق و تجمیع فعالیتهای تولیدی و توزیعی در تعاونی چند منظوره غیر عمومی، جنبه قانونی نداشته و قابل اعمال نمی‌باشد. بدین معنی که نمی‌توان در اساسنامه یک تعاونی چند منظوره خاص، فعالیتهایی نظیر مصرف، اعتبار، تهیه و توزیع یا مسکن تأمین کنند نیاز اعضا و انواع دیگر توزیعی را، تصویب و درج نمود و هیأت مؤسس تعاونی در شرف تأسیس و اولین مجمع عمومی عادی آن، مکلفند به ترتیب در زمان و مرحله تنظیم اساسنامه و تصویب آن، صرفاً و منحصرأ دو یا چند نوع فعالیت تولیدی را انتخاب نمایند.

ثالثاً یک شرکت تعاونی چند منظوره در صورتی «عام» یا «عمومی» تلقی می‌شود که در اساسنامه آن، عضویت برای همه مردم (البته به شرط داشتن شرایط مقرر در ماده ۹ قانون) تجویز شده و انواع

پرسش و پاسخ حقوقی

• سید یوسف اسماعیل صفوی

■ پرسش

آقای م - وزیر از کارشناسان صاحب‌نظر در امور تعاونی، مسائلی را در ارتباط با شرکتهای تعاونی عام و خاص و چند منظوره طرح کرده و خواستار پاسخ گویی به آنها شده‌اند که ذیلاً و به اختصار مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد:

۱- ضوابط و مقرراتی که معیار و ملاک تشخیص یک شرکت تعاونی به عنوان عام یا خاص و یا چند منظوره می‌باشند، کدامند؟

● پاسخ

این پرسش، از حیث آن که هیأت‌های مؤسس به هنگام تشکیل یک شرکت تعاونی، و کارشناسان محترم حقوقی و تعاونی در بررسی‌ها

فعالیت‌های تعیین شده در آن «تولیدی» بوده یا الزاماً یک وجه فعالیت شرکت «تولیدی» و یک یا چند نوع فعالیت دیگر آن «توزیعی» باشد. برای آن که بحث درباره تعاونی‌های چند منظوره عام یا خاص و تعاریف مستنبط از هر یک، خاتمه پذیرد، بی‌مناسبت نمی‌داند نظر مسئولان و کارشناسان محترم واحدهای ستادی و اجرایی وزارت تعاون را به مفاد تصویب نامه شماره ۱۳۹۰۸ / ت / ۱۵۷۵۹ / ۵ مورخ ۷۳/۱۱/۱۸ هیأت محترم وزیران عیناً به متن زیر معطوف می‌نماید:

سازمان تربیت بدنی ایران - وزارت کار و امور اجتماعی
هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۱۱ با توجه به نظر ریاست محترم مجلس شورای اسلامی (موضوع نامه شماره ۱۰۱۳ هـ ب مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۲) تصویب نمود:
در تصویب نامه شماره ۲۵۵۱۳ / ت / ۱۵۱۷۹ هـ - مورخ ۱۳۷۲/۵/۲۲ عبارت «تولید و توزیع» (چند منظوره) جایگزین عبارت «چند منظوره» می‌شود.
حسن حبیبی
معاون اول رئیس جمهور
رونوشت:
رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دفتر ریاست فراه قضائیه، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، دفتر معاون اجرایی رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دیوان محاسبات کشور، اداره کل فواین مجلس شورای اسلامی، اداره کل حقوقی، اداره کل فواین و مقررات کشور، وزارت دادگستری، سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصادی و دارایی، دفتر هیأت دولت و روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ می‌شود.

۲- انواع شرکتهای تعاونی نیز در صورتی «عام» تلقی می‌شوند که همه مردم واجد شرایط قانونی بتوانند حسب تمایل و درخواست خود، در آنها عضویت یابند و در صورتی که شرکت برای گروه یا قشر خاصی همانند فرهنگیان، کارکنان یک وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا کارگران یک شرکت یا کارخانه تابع قانون کار تأمین اجتماعی، تشکیل شده یا بشود و عامه مردم نتوانند در آنها عضویت یابند، واضح است که کاربرد واژه عام در چنین تعاونی‌هایی منطبق با واقع نبوده و اصولاً چون شرکتهای تعاونی، برخلاف شرکتهای سهامی که قانون مصوب اسفند ماه سال ۱۳۷۳ (لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت)، آنها را به دو نوع عام و خاص با تعاریف، ویژگی‌ها و خصوصیات متفاوت با یکدیگر، تقسیم کرده است، فاقد چنین تفکیکی از نظر قانونی می‌باشد، لذا قید واژه عام یا خاص در نام یا نوع تعاونی‌ها، ضرورت و حتی وجاهتی ندارد و فقط انواع تعاونی‌های آزاد که عموم مردم می‌توانند در آنها عضویت یابند، واجد وصف «عام» می‌باشند.

در چنین مواردی که وزارت تعاون اقدام به صدور بخشنامه یا دستورالعملی نموده باشد، کارشناسان حقوقی و تعاونی می‌بایست از مفاد آنها در جهتی صحیح و منطبق با واقع که موجد اشکال در فعالیت تعاونی‌ها نشود بهره برداری و استفاده نمایند.

پژوهشی

آقای فرشید مروت عضو یکی از شرکتهای تعاونی تهیه و توزیع صنعتی با اشاره به این که در تعاونی آنها افراد فاقد پروانه کسب صنعت مربوط، به عضویت پذیرفته شده و حتی بعضاً به سمت عضو هیأت مدیره نیز انتخاب شده‌اند خواستار توضیح پیرامون وجاهت یا عدم وجاهت قانونی این مورد و ادای توضیح درباره آن گردیده‌اند:

پاسخ

اگر چه در قانون اساسی و قانون بخش تعاونی به امکان تشکیل شرکتهای تعاونی تولید و توزیع شهر و روستا تصریح شده است، لیکن تجویز مزبور بدین معنا نیست که افراد می‌توانند بدون رعایت سایر ضوابط و مقررات قانونی، اقدام به تشکیل شرکت تعاونی از نوع تولیدی یا توزیعی یا تلفیقی از این دو نوع یا عضویت در آنها نمایند و همان گونه که اشخاص برای تشکیل تعاونی تولیدی به عنوان یک واحد تولید کننده از هر قبیل که باشد، نیاز به اخذ موافقت اصولی، پروانه تأسیس و پروانه بهره‌برداری به نام شخصیت حقوقی تعاونی دارند، هیچ گروهی مجاز نیستند بدون اخذ پروانه از مرجع ذیصلاح به نام تعاونی، اقدام به فعالیت توزیعی به اعتبار تشکیل تعاونی نمایند.

هر چند به موجب تصویب نامه مزبور، عبارت «تولید و توزیع» در مورد شرکتهای تعاونی چند منظوره ورزشی، جایگزین اصطلاح «چند منظوره» گردیده، لیکن به سبب تشابه و ارتباط موضوع مصوبه با عموم تعاونی‌های چند منظوره، و نیز شناسایی انواع تعاونی‌ها در اصل ۴۲ قانون اساسی و مواد ۲۶ و ۲۷ قانون بخش تعاونی، صرفاً به دو نوع تولیدی و توزیعی، و خارج نبودن اصطلاح چند منظوره از انواع رسمی تولیدی و توزیعی شرکتهای تعاونی، متن مصوبه قابل تعمیم به سایر تعاونی‌های چند منظوره بوده و به این ترتیب پیشنهاد می‌شود شرکتهای تعاونی که در نام و نوع مقرر در ماده یک اساسنامه آنها، اصطلاح «چند منظوره» قید شده است، با استفاده از فرصتی که برای تطبیق اساسنامه‌های تعاونی‌ها با نخستین اصلاحیه قانون بخش تعاونی و آخرین اساسنامه تنظیمی و مورد تأیید وزارت تعاون، پدید آمده و خوشبختانه در نمونه اخیر عبارت «تولید و توزیع» به کار رفته است، با تشکیل مجمع عمومی فوق العاده و ضمن طرح و تصویب اساسنامه جدید یا موارد اصلاحی آن، اصطلاح چند منظوره را از نام و نوع شرکت حذف و عبارت تولید و توزیع را جایگزین نمایند.

در مورد شرکتهای تعاونی توزیع صنعتی یا صنفی نیز در صورتی اعضای آنها می‌توانند به عنوان توزیع کننده فردی کالای صنعتی یا صنفی، از امکانات تعاونی بهره‌مند شوند که شخصاً دارای پروانه صنعتی یا صنفی معتبر از وزارت صنایع یا اتحادیه صنف مربوط باشند. افرادی که فاقد پروانه باشند یا پروانه آنان به هر علتی از درجه اعتبار ساقط شده باشد، چون برای عضویت در تعاونی صنعت یا صنف معین و ادامه آن با ممنوعیت قانونی مواجه می‌شوند، به تبع ممنوعیت مزبور، نمی‌توانند به سمت عضو هیأت مدیره تعاونی مربوط انتخاب شوند زیرا عضویت افراد فاقد پروانه در تعاونی توزیع صنفی باطل بوده و افرادی که پس از عضویت، پروانه آنان لغو یا بی‌اعتبار می‌شود می‌بایست از عضویت تعاونی مربوط اخراج شوند. اصولاً عدم رعایت مقررات و نظامات صنفی موجب اختلال در توزیع کالا و منشأ بروز مشکلات عدیده می‌شود.

■ پرسشی

یکی از کارکنان وزارت تعاون خواستار تعریف و توضیح درباره شرکتهای تعاونی فرا استانی شده‌اند.

● پاسخی

قائداً واژه‌هایی که دارای تعریف واضح و مشخص نیستند، می‌بایست در قانون مربوط تعریف شوند تا از تفسیرهای شخصی و نادرست جلوگیری به عمل آید. عبارت «شرکتهای تعاونی فرا استانی» که در تبصره ۲ ماده ۲۲ قانون بخش تعاونی و در اصلاحیه اول قانونی بخش تعاونی، وارد این قانون شده، متأسفانه مورد تعریف مقنن قرار نگرفته است و در نتیجه برخی آن را معادل حوزه عملیات تعاونی تعبیر کرده و گروهی دیگر، منطقه پذیرش عضو معنی می‌کنند. با امعان نظر در این که تقریباً عموم شرکتهای تعاونی تولیدی، بنابر ماهیت عملکرد و فعالیت آنها که فروش کالاهای تولیدی در هر نقطه‌ای از کشور است که خریدار و سوددهی بیشتری داشته باشد، حوزه عملیات مقرر در اساسنامه را، به نحو مجاز، سراسر کشور و حتی داخل و خارج کشور، تعیین و قید می‌کنند. اما با توجه به قلت اعضا، نیاز به اجرای مفاد تبصره ۲ ماده ۲۲ قانون، یعنی برگزاری مجمع عمومی به صورت دو مرحله‌ای ندارند. این گونه شرکتهای تعاونی به هیچ دلیلی نمی‌توان فرا استانی شناخت. از دیدگاهی واقع بینانه این نوع شرکتهای تعاونی را که محدوده پذیرش عضو آنها حداکثر در حد شهر یا شهرستان است، می‌بایست در اصلاحیه قانون بخش تعاونی از عنوان فرا استانی مستثنی می‌نمودند زیرا به دلیل کمی اعضا در مقایسه با انواع دیگر تعاونی‌ها، در صورتی که به اعتبار وسعت حوزه عملیات می‌توان آنها را فرا استانی تلقی نمود، بدین روی و در حالی که

مشکلی از لحاظ برگزاری مجامع عمومی ندارند نباید مشمول حکم تبصره ۲ ماده ۲۲ شناخت و حتی برخی از اتحادیه‌های تعاونی را که شرکتهای عضو آنها معدود و قلیل هستند، برغم حوزه عملیاتی و جغرافیایی وسیع، ضرورتی ندارد که مشمول برگزاری مجامع عمومی دو مرحله‌ای باشند زیرا موجب افزایش مشکلات آنها در برگزاری مجامع و پیچیده شدن تشریفات مربوط به تشکیل مجمع عمومی چنین اتحادیه‌هایی می‌شود و تجدید نظر در مفاد تبصره ۲ ماده ۲۶ قانون بخش تعاونی به منظور تسهیل برگزاری مجامع عمومی تعاونی‌ها در تنظیم اصلاحیه آتی قانون اقدامی ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین حذف قسمت صدر این تبصره شامل «مجامع عمومی شرکتهای تعاونی فرا استانی» برای اصلاح تبصره مذکور کفایت می‌کند.

در هر صورت چون در تبصره مرقوم، تعاونی فرا استانی تعریف نشده است و می‌تواند تفسیرهای متفاوتی را در بر داشته باشد، از اظهار نظر شخصی در مورد تعریف عبارت «تعاونی‌های فرا استانی» در این مقال خودداری می‌شود.

■ پرسشی

یکی از مسئولان اداره آموزش و پرورش در شهرستانی محروم از امکانات و دور افتاده از مرکز کشور، با تماس تلفنی و شرح شرایط سخت و دشوار زندگی در منطقه و کمبود و گرانی اجاره بهای مسکن به ویژه برای فرهنگیان و کارمندان غیر بومی دولت که فاقد مسکن شخصی و ملکی هستند و مجموع حقوق و مزایای دریافتی آنان حتی برای اجاره یک واحد مسکونی کوچک نیز تکافو نمی‌کند، اضافه کرده‌اند که فرهنگیان شاغل در شهرستان و حومه، با آماده شدن امکان واگذاری زمین دولتی به شرکت تعاونی مسکن جهت ساخت واحدهای مسکونی برای فرهنگیان که تعداد آنان بالغ بر دو هزار نفر است، به اداره کل تعاون استان مراجعه نموده‌اند تا موجبات تشکیل شرکت تعاونی مسکن فرهنگیان فراهم شود. لیکن علی‌رغم تبلیغاتی که برای توسعه و ترویج تعاون و تشکیل انواع تعاونی‌ها می‌شود، در پاسخ اعلام گردید که تشکیل شرکت تعاونی مسکن برای دو هزار نفر بر خلاف ضوابط و مقررات قانونی می‌باشد. ایشان خواستار توضیح در این باره و نحوه رفع مشکل شده‌اند.

● پاسخی

تجارب حاصله از عملکرد تعاونی‌های مسکن در طول دو دهه گذشته، همواره این نتیجه را در برداشته است که تعاونی‌های مسکن با تعداد عضو کمتر در مقایسه با تعاونی‌های برخوردار از اعضای کثیر، در مدت زمامت کوتاه‌تر و با مشکلات به مراتب کمتری موفق به ساخت

و ساز مسکن و واگذاری آنها به اعضای خود شده‌اند در حالی که هر چه تعداد اعضای شرکتهای تعاونی مسکن بیشتر باشد، مشکلاتی از قبیل برنامه ریزی تخصیص و تقسیم زمین بین اعضا، عقد قرار داد با پیمانکار برای ساخت واحدهای مسکونی در مزارعها و مشخصات متفاوت بر اساس نقشه ساختمانی و زمان بندی شروع ساخت، اتمام واحدها، به لحاظ تأخیر گروهی از اعضای کم توان از نظر مالی، در پرداخت به موقع وجوه تقسیط شده به حساب شرکت که برای پیشرفت فیزیکی اجرای پروژه احداث واحدهای مسکونی، مورد نیاز بوده و موجب عدم ایفای تعهدات مالی شرکت در مقابل پیمانکار و تعلق جریمه و تعویق اجرا و گرانتر شدن قیمت تمام شده واحدها در مقایسه با مبلغ کل قرار داد، اعتراض و شکایات اعضا، تعطیل کار از سوی پیمانکار، عدم دسترسی به نشانی و یا محل کار اعضایی که با گذشت زمان طولانی به محل دیگری منتقل شده یا بازنشسته یا فوت می‌شوند و موارد عدیده دیگر، افزایش یافته و دوره اجرای پروژه ساخت واحدهای مسکونی با بروز مشکلات گوناگونی در عمل، طولانی‌تر، پیچیده‌تر و گران‌تر شده و گاه کلاً تعطیل می‌شود و به این ترتیب اکثریت چنین تعاونیهایی برغم سپری شدن یک تا دو دهه از زمان تشکیل آنها، نه تنها در ساخت و تأمین مسکن اعضا موفق نبوده‌اند بلکه با گروهی از مشکلات که تدریجاً انباشته شده و بعضاً قابل حل و فصل نمی‌باشند، مواجه شده‌اند.

بنا به دلایل یاد شده بالا، وزارت تعاون بر اساس اختیارات قانونی خود و به منظور تسهیل ساخت و ساز واحدهای مسکونی در قالب تعاونی‌های مسکن و پیشگیری از بروز مشکلاتی که موجب عدم توفیق شرکتهای تعاونی مسکن در اجرای برنامه خانه سازی برای اعضا می‌شود، حداکثر تعداد اعضای هر یک از تعاونی‌های مسکن را پانصد نفر تعیین و تجویز کرده است. اما باید توجه داشت که محدودیت مذکور مانع از تشکیل چند شرکت تعاونی مسکن در مورد سؤال نمی‌شود زیرا می‌توان برای هر گروه از فرهنگیان، مشروط بر آن که تعداد آنان از پانصد نفر تجاوز ننماید، یک شرکت تعاونی مسکن جداگانه تشکیل داد. به این ترتیب در یک شهرستانی که فرضاً سه هزار فرهنگی در آن اشتغال به کار دارند، تعداد شش شرکت تعاونی مسکن، با نام شرکت‌های تعاونی مسکن شماره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶ تشکیل شود تا ضمن مواجهه با مشکلات کمتر، بتوانند در مدت زمان معقول و مناسبی اقدام به ساخت واحدهای مسکونی و واگذاری آنها به اعضا نمایند.

اینجانب با بیش از ۲۷ سال سابقه کار فشرده و تجربه ممتد در سمت‌های گوناگون ستادی و اجرایی تعاون، به شخصه معتقدم در

صورتی که فرهنگیان یا هر گروه دیگر کارمندی یا کارگری بتوانند با حداکثر صد نفر عضو تشکیل شوند، میزان موفقیت آنها در خانه سازی برای اعضا، ضمن کوتاهتر شدن مدت ساخت و کاهش هزینه‌ها و مشکلات، از ضریب اطمینان به مراتب بیشتری در مقایسه با تعاونی‌های ۵۰۰ نفره برخوردار خواهد شد و در صورت موافقت اداره کل که دلیلی بر مخالفت آن نیست، پیشنهاد می‌شود شرکتهای تعاونی فرهنگیان موضوع این پرسش، در شهرستان مربوط، با برنامه ریزی هماهنگ نمایندگان فرهنگیان و ادارات تعاون و آموزش و پرورش، بر مبنای مناسبی نظیر هر یک از مناطق آموزش و پرورش یا محل اشتغال و تمرکز آنان در هر ساختمان یا هر یک از رده‌های شغلی (کادر آموزشی - ستادی - اجرایی - خدماتی و ...) یا تقسیم بندی شهر به چند منطقه و یا حروف الفبای اول اسم خانوادگی یا معیار و ملاک دیگری در گروههای صد تا پانصد نفری اقدام به تشکیل شرکتهای تعاونی مسکن با شماره ترتیبی از یک به بعد یا نامهای مشخصی بر پایه نحوه تفکیک و تقسیم بندی، نمایند.

■ پرسش

آقای غلامرضا زیدی بازرس یک شرکت تعاونی توزیعی از نوع مصرف با طرح این موضوع که اخراج چند نفر از اعضای شرکت به دلیل از دست دادن شرطی از شرایط عضویت، بنا به پیشنهاد بازرسان در مجمع عمومی جهت تصمیم‌گیری ضرورت یافته است، سؤال کرده‌اند که چنین مجمعی قبل از آن که مجمع عمومی عادی سالانه برای استماع گزارش هیأت مدیره و بازرسی و تصمیم‌گیری در مورد صورتهای مالی، تقسیم سود، تعیین بودجه و سایر موارد تشکیل شود، چه نام و نوعی خواهد بود.

● پاسخ

مجمع عمومی مورد نظر گرچه عادی سالانه هر سال حداقل یک بار ظرف ۲ ماه از تاریخ پایان سال مالی می‌بایست برای اطلاع از عملکرد دوره مالی قبلی و تصمیم‌گیری در مورد آنها و موارد مالی و عملکرد دوره مالی آتی تشکیل شود، نیست اما از نظر نوع در هر حال مجمع عمومی عادی می‌باشد که در طول سال حسب ضرورت می‌تواند تشکیل شود و چه قبل و یا بعد از مجمع عمومی عادی (سالانه) برگزار شود، عادی به طور فوق العاده خواهد بود و تشخیص این مطلب با توجه به مورد یا موارد دستور جلسه بسیار آسان است زیرا تنها جمعی که برای تصمیم‌گیری درباره عملکرد دوره مالی قبل و بعد تشکیل می‌شود، عادی (مطلق) یا (سالانه) می‌باشد و سایر مجامع عمومی عادی معمولاً «به طور فوق العاده» قابل تشکیل است، گرچه ذکر عنوان «مجمع عمومی عادی» در آگهی دعوت، بدون نیاز به

افزودن واژه «به طور فوق العاده» در دنباله آن، برای تشخیص این که نوع مجمع، «فوق العاده» نیست، کفایت می‌کند.

پرسش

اخیراً اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیر تجاری تهران از ثبت نام اتحادیه‌ها با نام «اتحادیه تعاونی شرکتهای تعاونی...» با استناد به این که در مقررات ثبتی، مقرراتی راجع به ثبت مؤسساتی به نام «اتحادیه تعاونی» پیش بینی نشده است، خودداری نموده و ثبت نام اتحادیه‌های تعاونی را مشروط بر آن که واژه «شرکت» قبل از کلمه «اتحادیه» فید شود، مجاز می‌دانند. مدیر عامل یک اتحادیه تعاونی که اخیراً برای ثبت اتحادیه‌های جدید به اداره ثبت شرکتها مراجعه نموده با پاسخ بالا مواجه شده و خواستار توضیح در این مورد شده‌اند.

پاسخ

مسئولان محترم اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیر تجاری می‌باید به دلایل و موازین قانونی زیر توجه نمایند:

۱- علاوه بر اشارات صریحی که در لایحه شرکتهای تعاونی مصوب ۱۳۲۲ و مقررات قانون شرکتهای تعاونی مصوب ۱۳۲۳ در مورد تأسیس اتحادیه‌های تعاونی، که بر اساس مفاد ۵۸۷ قانون تجارت از طریق ثبت در ادارات ثبت اسناد املاک، امکان‌پذیر است، به کار رفته، در ماده ۲۱ قانون شرکتهای تعاونی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ به شرح ذیل:

«ماده ۲۱- اساسنامه و نام اعضای مؤسس و هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان و مدیر عامل و همچنین هر گونه تغییرات بعدی در شرکتهای و اتحادیه‌های تعاونی با رعایت تشریفات مقرر در این قانون... در اداره ثبت مرکز اصلی شرکت یا اتحادیه‌ها به ثبت می‌رسد... بر لزوم ثبت شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی در اداره ثبت مرکز اصلی شرکت یا اتحادیه تصریح شده است.

۲- به موجب ماده ۷ قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ مجلس شورای اسلامی شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی دارای شخصیت حقوقی مستقل معرفی شده‌اند و لازمه احراز شخصیت حقوقی، مطابق با ماده ۵۸۴ قانون تجارت، در مورد تشکیلات و مؤسساتی که برای مقاصد غیر تجاری تأسیس شده یا بشود، ثبت در دفتر ثبت مخصوصی است که «وزارت عدلیه» معین خواهد کرد و مؤسسات مزبور از تاریخ ثبت در دفتر مزبور شخصیت حقوقی پیدا می‌کنند.

۳- مطابق با مواد ۵۱ و ۵۲ قانون بخش تعاونی شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی... باید مدارکی را برای تشکیل و «ثبت» ارائه داده و اداره

ثبت شرکتها موظف است پس از دریافت اسناد و مدارک لازم اقدام به ثبت تعاونی‌ها نماید.

۴- اتحادیه‌های تعاونی جزو مؤسسات و تشکیلات دولتی و بلدی نیستند که به محض ایجاد و بدون احتیاج به ثبت، دارای شخصیت حقوقی بشوند. ماده ۵۸۷ قانون تجارت بر این مطلب تأکید دارد.

مسئولان محترم ثبت شرکتها با توجه به موارد فوق الذکر قطعاً نسبت به اصلاح فرمهای اظهار نامه شرکتها و تقاضا نامه ثبت شرکتها، در جهتی که با وضعیت اتحادیه‌های تعاونی انطباق یافته و موانع تشریفاتی موجود را از حیث ثبت اتحادیه‌های تعاونی بر طرف نماید اقدام خواهند نمود.

بقیه از صفحه ۶۳

کننده‌ای که در شرکتهای صنعتی گیر می‌افتد، مثلاً در منطقه‌ای مثل اشتهارد، زیر گوش تهران، امکان بیمه کردن محصول خود را نداریم. خیلی تلاش کردیم با هر هزینه‌ای که ممکن است کالای تولیدی خود را در مقابل سرقت بیمه کنیم، اما می‌گویند در این شهرک امنیت وجود ندارد و حتی اگر ظرف دو، سه سال تمام بهای کارخانه شما را دریافت کنیم، باز هم برایمان صرف نمی‌کند که آنجا را بیمه کنیم. این تجربه‌ها گاهی ما را از تولید کننده بودن پشیمان می‌کند.

توصیه به فارغ التحصیلان

مدیر عامل شرکت تعاونی لنز دیدار، در پاسخ به این سؤال که آیا با توجه به تجربیات خود، به فارغ التحصیلان توصیه می‌کنید که پا به عرصه تولید بگذارند، گفت: من فارغ التحصیلان را به همراه مسئولان تشویق می‌کنم که وارد تولید شوند و مسئولان بیایند دست تولید را بگیرند. اگر امنیت اقتصادی، اجتماعی تأمین شود، ما اصلاً نیاز نداریم که هیچ سرمایه دار یا فارغ التحصیلی را در هیچ جای دنیا، هولش بدهیم که بیاید در ایران، سرمایه گذاری کند. مطمئن باشید که در صورت وجود امنیت، سرمایه گذاران از آن طرف دنیا خواهند آمد.